

Martyn Bramwell: Az állatok környezete

A Helikon kiadásában AZ ÁLLATVILÁG ENCIKLOPÉDIÁJA sikeres sorozata most ezzel az új összefoglaló kötettel folytatódik.

Minden élő szervezet valami módon hatással van a többi élőlényre, mellyel kapcsolatba kerül, de minden teremtményre hatnak a fizikai világ jelenségei: az éghajlat, a táj vagy a tenger.

A szép kiállítású könyv azt vizsgálja: milyen fontos szerepe van mindennek az állatok életében. Ezért mindenkinek – az egész emberiségnek is – manapság létkérdése a környezetvédelem.

Az album képeskönyv is, enciklopédia is, folyamatos olvasásra-gyönyörködésre-tanulásra alkalmas mű. Az élővilág egyfajta atlasza. Ráadásul igen nagyvonalú munka. Megvizsgálja, mely erők, milyen hatások és körforgási rendszerek működnek környezetünkben. Ezek egy része természetes: pl. a nagytestű ragadozók szaporodása befolyásolja a kistestű növényevők számát. A mesterséges jelenségek, az emberi tevékenységből eredők: a környezetszennyezés következményei negatív hatást fejtenek ki az állatok és növények társulásaira. Bramwell arról is szól (és azt mutatják a gyönyörű színes fotók is), hogy a Föld mely részein milyen populációk élnek, hogyan illenek együvé-egymáshoz, miként hat rájuk a közös klíma, környezet (és környezetszennyeződés) stb. E nagy egységeken, melyek hol regionálisak, hol az emberi beavatkozás nyomán kialakítottak, természetesen szó esik az alkalmazkodási, túlélési stratégiákról is.

Minden egyes fejezet rövid történettel kezdődik:

„Az amazóniai őserdők irtása nemcsak bolygónk legváltozatosabb élővilágának pusztulását okozza, de felboríthatja a Föld légkörét alkotó gázok kényes egyensúlyát is.”

„Valahol a malajziai őserdő mélyén egy favágó kikapcsolja láncfűrészét. Az előtte álló hatalmas fa megmozog, majd puskalövészerű recsenéssel a földre zuhan. Alig húsz perc telt el azóta, hogy a favágó munkához látott. Ám ez idő alatt a világon hatszázhusz labdarúgó pályányi trópusi erdőt irtottak ki. Ha a fakitermelés a jelenlegi tempóban folytatódik, a trópusi őserdők a következő 50 évben teljesen eltűnhetnek.”

Ilyen rövid történetek mutatják be a főtémákat. Majd következik a legérdekesebb kérdések tárgyalása, konkrét példákkal illusztrálva.

„A kelet-afrikai elefánt táplálkozásának módja lehetővé teszi a szavanna növényi tápanyagkészletének békés megosztását a többi itt élő növényevővel: a zsiráfokkal, majmokkal és antilopokkal. Ennek a csodálatos állatnak, az ember kivételével nincsenek természetes ellenségei. A gorilla, az emberszabású majmok legnagyobbika szelíd óriás. Az egyetlen igazi ellensége neki is az ember.”

Az egyik fejezetcím: „Az ember mint veszélyforrás.” A világ számos problémájának az emberi populáció növekedése az oka. Ma csaknem ötmilliárdan vagyunk, de 2000-ig számunk eléri a hatmilliárdot. Valamit tenni kell.

Az állatok környezete még foglalkozik a víz-, a talaj-, a levegőszennyezés; a kártevők és irtások témakörével. Remek természetvédelmi módszereket is követhetünk: így több madárfaj megmentésében sikerrel járt az, hogy a befogott példányokat máshová telepítették. A veszélyeztetett fajok megőrzésének jó módszere az állatok fogságban való tenyésztése, majd a szaporulat szabadon bocsátása természetes élőhelyén. Így mentették meg a hawaii ludat, más néven a nenét is, ugyanis amikor a 18. sz.-ban az európaiak felfedezték a Hawaii-szigeteket (régebben Sandwich-szigeteket a Csendes-óceánban, 1959 óta az USA 50. állama), 25 ezer ilyen bennszülött lúd élt itt. Számuk gyorsan csökkent. Századunk közepére csak 3 tucat madár maradt. Mára azonban az említett módon megmenekültek a hawaii ludak, számuk egyre növekszik.

A teljességgel újszerű, remek könyvért elsősorban a fiatalok fognak lelkesedni, de amelyet az iskoláknak is érdemes ajánlani. Szórakoztató hangvétele mellett mély tudományos problémákba vezet az olvasót.

Helikon Kiadó Kft., Budapest, 1995.